

HET WEZEN VAN DE ZWAARTEKRACHT, ELEKTRICITEIT EN MAGNETISME

1 oktober 1971

Goedenavond, vrienden.

Wij zijn, zoals u weet, niet alwetend of onfeilbaar. Het onderwerp kunt u vanavond zelf kiezen. Hebt u een bepaalde voorkeur?

Voorstel: Zoudt u iets willen zeggen over:

HET WEZEN VAN DE ZWAARTEKRACHT, ELEKTRICITEIT EN MAGNETISME

Een voor dit gezelschap te zwaar onderwerp dat ook verder nogal wat eist. Volgens mij bestaat er geen direct verband tussen elektriciteit en zwaartekracht, terwijl er wel een oorzakelijk verband bestaat tussen magnetisme en zwaartekracht. Ik zal proberen hier nog verder iets over te zeggen, maar mag - om begrijpelijk te blijven - mijn betoog helaas niet al te technisch maken.

Zwaartekracht is een verschijnsel dat ontstaat wanneer massa zich beweegt in de kosmos. Het is dus een verschijnsel dat eerst tot uiting komt door het bezitten van een energie van beweging. Massa zonder werkelijke beweging in de ruimte ten aanzien van het middelpunt daarvan, bezit geen zwaartekracht en toont de neiging zich snel op te lossen. Op aarde zou men geneigd zijn aan massa wél zwaartekracht als eigenschap toe te kennen, maar vergeet mijns inziens daarbij vaak dat alle materie die zich met de aarde beweegt of - uitgaande van die aarde - de bewegingsenergie van de aarde deels in zich draagt. Daarom zal de voor u gekende massa altijd enige zwaartekracht vertonen en wel in overeenstemming met de massadichtheid en omvang.

Zwaartekracht is dus een verschijnsel dat vooral ontstaat door beweging in ruimte. Hetzelfde geldt in enige mate voor magnetisme, vooral voor planetair magnetisme - aardmagnetisme. Planetair magnetisme blijkt bij alle planeten te bestaan en komt ook bij sterren voor, zij het dat het verschijnsel hier een wat gewijzigd patroon vertoont. Er komen in het eigen veld van een ster meer afwijkingen van dichtheid en lineariteit van het eigen veld voor dan bij een planeet. Dit hangt samen met massatemperaturen plus emissies, zodat de eigen energie van de ster voor deze afwijkingen aansprakelijk blijkt te zijn.

De ruimte zelf heeft de neiging zich te gedragen als een magnetisch veld met een zekere buiging ofschoon de ruimtelijke structuur geen werkelijke vergelijkbaarheid kent met de magnetische velden, zoals u die kent. Deze eigenaardigheid is onder meer aansprakelijk voor de wijze waarop materie zich in de ruimte gedraagt en als massa daarin verdeeld op kan treden.

De structuurlijnen die ik met een magnetisch veld heb vergeleken, zijn tevens aansprakelijk voor een zekere energetische lading die ontstaat in massa die zich door deze ruimte beweegt. Vergelijkenderwijze zou men kunnen stellen dat de werking en dichtheid van een planetair magnetisch veld afhankelijk is van de massa van de planeet plus het aantal zogenaamde krachtlijnen van de ruimtelijke structuur die gesneden worden per kosmische tijdeenheid. Hoe groter het aantal gesneden lijnen, zo zou men vergelijkend kunnen stellen, hoe groter ook de kracht van het ontstane magnetische veld en de massadensiteit. Want zwaartekracht, magnetische vermogen en massadensiteit hangen samen.

Op het ogenblik dat wij een massa in de ledige ruimte zouden kunnen versnellen tot ongeveer de lichtsnelheid, zouden wij te maken krijgen met een zwaartekracht die ten aanzien van de

kern van de zich bewegende massa, praktisch oneindig is - terwijl wij gelijktijdig te maken krijgen met een grote verdichting van de aanwezige materie. Je zou kunnen zeggen dat onder deze inwerking van snelheid de afstand tussen de kleinste delen van de materie kleiner wordt, terwijl de onderlinge spanning tussen deze kleinste delen gelijktijdig en naar rato wordt versterkt. Tezamen met de invloed van de energie van beweging ontstaat een 'massa' die schijnbaar oneindig is.

Zou men echter de snelheid van het licht overschrijden, zo zullen de interne spanningen zo hoog worden dat het als het ware een explosief effect vertoont. Hierbij treden dimensionale verschuivingen op. Je zou kunnen zeggen dat wij dan een soort dubbele verschijning op verschillende plaatsen te zien krijgen. Er is een verschil in dimensie waardoor in het ene dimensionale stelsel de massa op een andere plaats aanwezig is dan in het normale dimensionale stelsel, waardoor weer een zogenaamd schijnbeeld in de normale dimensies wordt geprojecteerd.

Wat het elektriciteitsverschijnsel betreft: dit heeft - om het eenvoudig te stellen - voornamelijk te maken met het baanverdringingsverschijnsel bij electronen. Andere kleine delen spelen hierbij ook nog een rol, maar dit zou mij te ver voeren. Wel kunnen wij zeggen dat in een massa die de lichtsnelheid benadert en op deze snelheid zich constant blijft bewegen, het aantal baanverdringingen van electronen kleiner zal zijn dan normaal, maar met minder weerstand zal kunnen geschieden.

Vergelijkenderwijze betekent dit dat een stroom in die toestand gemeten als 10 ampère gemeten, onder normale omstandigheden, één micro ampère zou zijn. De spanningen tonen het omgekeerde verschijnsel, maar niet geheel naar ratio. Stellen wij dat de spanning in het eerste geval één volt bedraagt, zo zou deze bij meting onder normale omstandigheden ongeveer 1.600.000 volt bedragen. Waaruit nu blijkt dat er géén volledige overeenstemming bestaat tussen stroom en spanning, zodat onder dergelijke omstandigheden de wet van Ohm vervangen wordt door een andere wet die u wat mij betreft, dan voorlopig aan 'Tante' toe moogt schrijven.

De situatie kan als volgt worden omschreven volgens mij: de beweging in ruimte is oorzakelijk voor binding in materie. Naarmate de dichtheid van de zich verplaatsende materie groter is en de snelheid waarmee zij zich ten aanzien van het middelpunt van het Al verplaatst groter is, zal een grotere zwaartekracht aanwezig zijn, terwijl ook het magnetische veld sterker zal zijn. Wat elektriciteit betreft kan worden gezegd dat zowel de geleidbaarheid als de stroommogelijkheden en spanningen gerelieerd blijken met de toestand waarin de materie zich bevindt op het ogenblik dat de baanverdringing van electronen als verschijnsel kenbaar is. Hopelijk is dit u voldoende.

Vraag: Is de lokatie van het schijnbeeld waarvan u sprak wetmatig gerelieerd met de zwaartekracht?

Antwoord: Men zou kunnen stellen dat het optreden van een dergelijk schijnbeeld of anders-dimensionaal-in-verschijning-treden gerelieerd is met de richting van beweging plus de versnelling waaraan de oorspronkelijke massa onderworpen is. Deze massa moet zich dus bewegen met een snelheid die deze van het licht overtreft - al is het maar even - en gelijktijdig nóg een versnelling vertonen hoe gering ook. Het verschijnsel zal reeds optreden bij versnellingen van rond 1 m/minuut, maar de best kenbare verschijnselen zullen mijns inziens ontstaan bij een eigen versnelling van de oorspronkelijke massa van ten minste rond 1 m/seconde. Ofschoon ik de wetten, hierbij werkende, hier niet zonder meer kan weergeven, kan worden gesteld dat het zogenaamde schijnbeeld zich zal vertonen in de richting van de versnelling waarbij kan worden aangenomen dat de plaats waarop het schijnbeeld zich bevindt, uitgaande van het oorspronkelijke massa, ongeveer de eigen versnelling tot de 10de - soms ook tot de 12de macht zal zijn.

Laat ons het zo stellen: Wanneer u van het zonnestelsel in de richting van Orion zoudt vertrekken met een eigen snelheid die even boven de lichtsnelheid uitgaat en een versnelling van 5 m/seconde, zal op het ogenblik dat u een lichtdag van de aarde komt, uw schijnbeeld reeds Orion voorbij zijn. Bewustzijnsverplaatsing langs deze lijn en naar het punt waarop het schijnbeeld optreedt, is echter weer niet mogelijk voor bijvoorbeeld een mens, daar het bewustzijn zich volgens andere wetten beweegt.

Vraag: Aan welke normen zijn deze velden in de ruimte gebonden, want zij zijn niet bemerkbaar?

Antwoord: Zoals u bemerkt zult hebben, maakte ik wel een vergelijking met een magnetisch veld, doch wees er tevens op dat deze structureigenschap van ruimte geen magnetisch veld is. Het begrip krachtlijn kan dus alleen in een betrekkelijk onjuiste vergelijking gebruikt worden. In feite zou men moeten spreken over een dimensionale gelaagdheid van de ruimte waarbij de "dikte" van de lagen niet overal gelijk is. De grenzen tussen deze verschillende dimensionale waarden vormen dan de zogenaamde krachtlijnen. Ik zou hierbij ook nog over brekingsmomenten moeten spreken waarin dimensionale verhoudingen verschuiven, iets wat in de ruimte voorkomt en op de aard van de materie maar niet op de onderlinge verhouding tussen materiesoorten invloed heeft. Maar u zult begrijpen dat een dergelijk onderwerp dat, door het ontbreken van een eigen en hiervoor passende terminologie zelfs voor een deskundig auditorium slechts met moeite zou kunnen behandeld worden, hier slechts summier kan worden aangeduid.

Vraag: Heeft het door u genoemde schijnbeeld iets te maken met antimaterie?

Antwoord: Neen. Deze is een realiteit in uw eigen dimensies. Antimaterie is een vorm van materie, vergelijkbaar met uw eigen materie waarin de spanningen tussen de kleinste delen omgekeerd liggen. Dit lijkt mij de eenvoudigste wijze om dit, voor de meesten van u, nog begrijpelijk te stellen. Indien men de eigen kracht van binding in uw materie positief genoemd kan worden, is antimaterie op dit punt negatief. Het resultaat is dat bij een contact tussen deze beide soorten van materie zij de aantrekkingskracht tussen de kleinste delen ontbinden waarbij een grote hoeveelheid energie vrijkomt. Beide vormen van materie verdwijnen dan in een enorme explosie - enorm in vergelijking tot de betrokken massa's. Is er sprake van een kleinere massa die een zeer grote massa beroert, dan kan er zelfs nog een soort atoombrand ontstaan als gevolg van de stralingen en energie die bij de eerste explosie vrijkomt.

Vraag: Kunt u iets zeggen over de uitspraak dat een troebele lens nooit een helder beeld weer kan geven?

Antwoord: De uitspraak is niet geheel juist, daar dit slechts zal gelden indien er sprake is van een normgelijkheid tussen waar te nemen beeld en waarnemer. Dan geldt: wij kunnen iets alleen duidelijk zien, helder begrijpen, wanneer de lens hetgeen overbrengt, zuiver is. Een mens die begrijpt wat hij in wezen wil uiten en zichzelf voldoende kent om bij zijn formuleringen rekening te kunnen houden met zijn persoonlijke denkwijzen en eigenschappen, zal in staat zijn zijn kennis en willen aan anderen over te dragen op een heldere, duidelijke, begrijpelijke wijze. Iemand die in zich verdeeld is, vertroebelt zijn overdracht van gedachten door het daarin brengen van op zich niet terzake doende elementen.

Men kan de situatie zó schetsen: Ik ben in mij zelve verdeeld, eenzijdig van denken, geloof óf gevoelen. Ik tracht iets duidelijk aan anderen te zeggen, maar zal niet geheel juist kunnen formuleren, omdat ik in mijzelf strijdig ben. Ik zal dan een compromis kiezen tussen het voor mij aanvaardbare antwoord en het antwoord dat bijvoorbeeld door de vraag in feite vereist wordt. De uitspraken worden dan onduidelijk.

Geestelijk geldt ongeveer hetzelfde: Wanneer je begint jezelf innerlijk te aanvaarden hoef je nog geen edel of goed mens te zijn volgens de door anderen aanvaarde normen. Maar je bent harmonisch, een eenheid. Alle krachten en indrukken die vanuit de geest tot je komen, kunnen onvervormd doordringen tot je bewustzijn. Het is dan zelfs mogelijk inwerkingen uit andere

sferen in jezelf juist te ontvangen en over te dragen aan het stoffelijke bewustzijn, zover dit in staat is tot formulering van het ontvangene.

Weigert men eigen werkelijkheid te erkennen, dan ontstaat een vertroebeling, daar je niet de gehele boodschap ontvangt, maar ten hoogste de delen die voor jou nog aanvaardbaar zijn. Een onvolledige waarheid komt vaak een leugen nabij. Opgemerkt zij hierbij dat zelfaanvaarding het begin is van alle zelferkenning. Een mens die op aarde leeft en pretentie heeft iets te zijn wat hij in wezen niet is, zal een deel van de eigen persoonlijkheid niet kunnen aanvaarden en zal dan ook weigeren dit deel te erkennen. Vele mensen hanteren schijnbeelden om zo hun zelfbedrog te kunnen handhaven. Zo spreekt men bijvoorbeeld over de duivel als aansprakelijk voor zaken waarvoor zij in wezen zelf aansprakelijk moeten worden geacht. Zij voelen hun zelfbedrog wel aan, maar vertalen dit als een dreiging. Zij zijn dan bang voor "de duivel". Spreekt men over dit begrip duivel, dan zal men altijd weer beginnen de demon als een verschrikkelijke, afzichtelijke gedaante te beschrijven, maar laat daarop onmiddellijk volgen: maar hij kan zich vertonen in de gedaante van een engel. Want hierdoor maakt men eigen toestand voor zich aanvaardbaarder. Dat laatste is mogelijk tot op zekere hoogte waar, want ik ken menige man die meende met een engel getrouwd te zijn die later een duivelin bleek te zijn.

Praktisch gesteld: wanneer wij duidelijkheid in besef en overdracht van onze begrippen willen bereiken, zullen wij uit moeten gaan van dat wat wij zijn, niet van hetgeen wij zouden willen zijn of wat wij niet mogen of zouden moeten zijn. Je dient uit te gaan van wat je werkelijk bent en dient dus jezelf allereerst te aanvaarden, zoals je bent.

Vraag: Kunt u een beschouwing houden over de theosofie?

Antwoord: Het woord betekent ongeveer: wijsheid Gods. Maar wanneer een mens voor iets wat hij hanteert, theios zet, wordt het altijd bedenkelijk, daar hij dan, uitgaande van veronderstellingen, deze als zekerheden poneert. Ik meen dat dit ook in de theosofie het geval is geweest. Gaat men het ontstaan van deze leer na, zo blijkt dat hierin "de geest", later spreekt men over "de meesters" een rol spelen. Waarbij men vergeet dat in de daaruit en uit enkele andere zaken voortkomende leringen, zowel de mening van madame Blavatsky als haar omgeving weerspiegelen. Ontleden wij de leer, dan blijken wij in feite te maken te hebben met een levensbeschouwing, waarbij op grond van een boek, Dzjian - dat overigens werkelijk bestaat, al wordt het door tegenstanders een fabulering genoemd - een reeks van beoordelingen wordt gegeven. De meeste mensen die deze spreuken uit het boek als waar aanvaarden, menen dat ook de daaraan verbonden beschouwingen geheel waar moeten zijn. Hen zou ik de raad willen geven eens na te gaan wat verschillende theologen weten te maken uit bepaalde bijbelspreuken. Er is zelfs iemand geweest die het optreden van Jezus tegenover de uitbuitende wisselaars en handelaars in de tempel als een theologisch verantwoord argument meende te zien om de ruit van een seksboetiek in te kunnen gooien. In de theosofie is de uitleg die wordt gegeven niet volledig en ook niet volledig juist. De schrijfster geeft in verschillende van haar werken zelf toe dat hetgeen zij zegt beperkt is. Het is geen openbaring van een volledige waarheid, doch eerder een opsomming van een reeks mogelijkheden en delen van waarheden, gesteund door een reeks van vaak zeer persoonlijke zienswijzen.

Wat hebben echter de theosofen gedaan? Zij hebben deze aanleiding tot overdenking verheven tot een syteem; zij hebben van een beschouwelijke leer, die tot een zuiver persoonlijke erkenning en ontwikkeling kan voeren, een dogmatisch geheel gemaakt. Hierbij is dus zelf denken en zoeken niet meer onbeperkt toegelaten, doch men beperkt zich als taak: alleen tot het vinden van redenen tot zelfverheffing op grond van uitspraken en de daaraan, lang niet altijd terecht, verbonden uitleggingen. In de theosofie vinden wij aan de ene kant grote en juiste kennis. Neem bijvoorbeeld hetgeen gezegd wordt in bepaalde sekten over de menselijke aura, de werking daarin, de verschijningsvorm ervan. Dit blijkt juist te zijn, goed en duidelijk weergegeven. Maar een ogenblik later tref je een boek over meesters waarin men met enig redelijk denken reeds zoveel tegenspraken, hiaten kan ontdekken dat het ongeloofwaardig wordt. De ongeloofwaardigheid wordt nog groter, wanneer men beseft dat men bij bepaalde

beschrijvingen eenvoudig ongeveer passende afbeeldingen heeft gevoegd van personen die met een dergelijk meesterschap niets, maar dan ook niets te maken hadden.

Mijn conclusie is dan ook dat de waarde van de theosofie niet groter is dan de waarde van alle dergelijke systemen. Want bijna elke leerstelling of leefregel wordt op de duur voor de volgelingen tot dogma, een soort godsdienst. Maar de godheid die de mens hanteert, is altijd weer een beeld dat uit de mens zelf voortkomt. De ordening, zoals die wordt gesteld is er een die kennelijk van het menselijke denken uitgaat. Zelfs de leer van genade, zoals deze elders voorkomt, van voortdurende openbaringen, van meesters die komen om de wereld verder te helpen, blijkt ofschoon op zich misschien niet geheel onjuist, zovele interpretaties en bijvoegsels van zuiver menselijke aard te krijgen dat je daarmee niet meer verder kunt komen. De theosofie zou aanleiding moeten zijn tot een zoeken naar innerlijke wijsheid waarbij het beeld van god en de goddelijke wil vager worden, maar gelijktijdig de innerlijke ervaring van een hogere harmonie toe zou moeten nemen. Ik vrees dat dit gemeenlijk niet het geval is. Zoals overal elders blijkt een hogere innerlijke ontwikkeling hier stuk te lopen op leerstelligheden. Steeds weer past men eigen mogelijkheden en ervaringen aan aan de stelliigen van anderen die men als wijzer beschouwt en wijst hierdoor mogelijkheden tot verder begrip en innerlijk opgaan af.

Wel heeft de theosofie volgens mij enkele voordelen ten aanzien van het christendom. Want het christendom heeft mijns inziens de neiging zo dogmatisch te zijn dat je je alleen kunt onderwerpen aan het dogma dan wel op kunt krassen. De theosofie heeft echter in zich mogelijkheden tot vrijer innerlijk zoeken, mits je het gevoel van hoger zijn en ingewijd zijn van je mede-logeleden niet aantast. Want in dat geval vlieg je er ook uit. In dit geval is het echter niet meer de leer als geheel die afwijkende denkers uitwerpt, maar gaat het om de harmonie. En ik wil wel toegeven dat een dergelijke harmonie binnen het kader van een loge voor een functioneren daarvan noodzakelijk kan zijn. Zo goed als ik mij voor kan stellen dat voor een juist functioneren van een kerkgemeenschap een zekere harmonie tussen de leden ervan onontbeerlijk is.

Vraag: Zijn de brieven van de meesters, mogelijk wel te veel uitgewerkt, dingen die werkelijk bestaan?

Antwoord: U doelt hiermede op de brieven uit de Indische periode. Dezen zijn grotendeels in automatisch schrift vervaardigd. Dit maakt reeds duidelijk dat zij een werkelijk ontvangen boodschap kunnen bevatten, maar middels een medium zijn doorgegeven. Zo goed als mijn medium van het ogenblik een bepaalde methode noodzakelijk maakt waarbij ik een deel van de vocabulaire en habitus van het medium moet overnemen, zo zal dit ook hier het geval geweest zijn. De basiswaarden van deze brieven zijn volgens mij wel reëel, maar ergens zijn deze waarden toch wel iets vertekend. Het zij verre van mij Blavatsky een vertroebelde lens te noemen. Aan de andere kant was zij een zeer temperamentvolle dame die toch wel zeer sterk beroerd werd door prestige, de handhaving van haar eigen prestige enzovoort.

Vraag: Is de hiërarchie die zij stelt juist? Zij is zo beperkt.

Antwoord: Er zijn heel veel joden op de wereld. Maar als een Nederlander iets leuks over een jood wil vertellen, noemt hij hem Sam of Moos. Toch zijn er heus heel wat meer namen.

De hiërarchische opbouw, zoals deze wordt voorgesteld, is in feite te sterk vereenvoudigd en daardoor onjuist. Men dient zich te realiseren dat in de beginperiode enkele officieren in de nabijheid van Blavatsky waren, terwijl in de omgeving waarin de eerste "openbaringen" tot stand kwamen, de militaire mentaliteit sterk domineerde. Dit verklaart hoe deze beperkte versie van een hiërarchische verhouding als onaantastbaar wordt gesteld, terwijl zij hoogstens een zeer vage weergave is van een op vrijwilligheid gebaseerde samenwerking, uitgaande van een harmonie waarin elke persoon onmiddellijk van plaats kan verwisselen ten aanzien van een ander, zodat taak en persoon niet zonder meer als van blijvende waarde en gebondenheid beschouwd kunnen worden.

Ook hier wenst de mens een vage erkenning om te zetten in een streng leidend beginsel waardoor men zichzelf van veel verantwoordelijkheden ontslagen kan achten en de noodzaak tot zelfstandig leven en denken voor een groot deel overbodig kan achten, terwijl men zich door een beroep op een gezag toch de begeerde meerderwaardigheid toekent. Dit is een zeer menselijke neiging. Wanneer de mens hoe en waar dan ook, met een systeem begint, zie je automatisch een verschuiving naar gezag waarbij eigen verantwoordelijkheid wordt afgewezen. In vele gevallen ziet men dan dat de eigen positie een bijzondere belangrijkheid wordt toegemeten die voort zou komen uit gehoorzaamheid en onderwerping, terwijl er in feite eerder sprake is van een geestelijke luiheid. Een wijsgeer heeft eens uitgeroepen: "Ach wat zouden er veel goede christenen op aarde zijn, wanneer er geen christelijke kerken waren". Daar zit wel wat in.

Ik meen dat de theosofie als systeem, en niet als volledige openbaring van een volledige waarheid, zeker kan bijdragen tot een groter innerlijk besef en intensifiëren van de innerlijke beleving. Ik meen echter dat zij, zodra zij wordt omgebouwd tot een systeem met in feite dogmatische inhoud, het gevaar in zich bergt dat de mens: 1 Weigert andere mogelijkheden en ervaringen dan de goedgekeurde voor zich te erkennen. 2. Te lui wordt om de als waar gestelde feiten vanuit zich nog verder te onderzoeken waardoor de mogelijkheden van de mens kleiner worden dan zonder dit het geval zou zijn.

Vraag: Hoe zit het geval Bessant- Krishnamurti dan?

Antwoord: Hier speelde de behoefte aan een zichtbare verlosser en leraar een grote rol. Men heeft een persoon die inderdaad grote geestelijke capaciteiten had, een meesterschap opgedrongen en deze door een bijna hysterische verering willen bevestigen. Dit leraarschap was in deze zin niet werkelijk aanwezig. De grootheid van Murti blijkt overigens uit het feit dat hij zich aan dit alles heeft onttrokken en niet het spel volledig heeft willen meespelen, maar de innerlijke waarheid wel op zijn eigen wijze verder in de wereld heeft willen uitdragen.

Vraag: Is de hier gangbare beschouwing omtrent de overgang geheel zuiver?

Antwoord: Geen enkele algemeen gestelde beschouwing hierover kan geheel zuiver zijn. De overgang wordt bepaald door datgene wat men is. Dit impliceert niet slechts een bepaling door hetgeen men stoffelijk op een bepaald ogenblik is, maar ook dat wat men als geestelijke achtergronden heeft - mogelijk uit meerdere levens - speelt mede een belangrijke rol in de gang van zaken. Elke overgang is dus anders, zodat geen algemene regel kan worden gegeven. Wij kunnen de overgang hoogstens beschouwen als een natuurlijk proces waarbij het niet mogelijk is algemeen geldende maatstaven te geven. Wel kan worden gesteld dat de dood voor de mens een soort verpoppingsproces is waarbij de mens - tot rust gekomen in de dood - herrijst als een wezen met een ander bewustzijn.

De rustperiode tussen stoffelijke dood en geestelijk bewust weer leven, is voor eenieder wel noodzakelijk, maar kan voor de een minder dan een half uur duren, terwijl bij vele anderen de rustperiode drie dagen of iets meer duurt. Wij weten dat er ook persoonlijkheden zijn waarbij deze rustperiode die voorafgaat aan een bewust geestelijk verder leven, duizenden jaren kan bedragen. Het door u genoemde beeld is opgebouwd uit regels waarbij niet voldoende rekening wordt gehouden met de per individu optredende vaak zeer sterke verschillen. Men stelt zeer algemene regels waarbij voor mogelijke verschillen ten hoogste met gepretendeerde inwijdingsgraden rekening wordt gehouden. Als aanleiding voor verdere beschouwingen ten aanzien van de dood zijn volgens mij de theosofische beschouwingen waardevol, maar gesteld als een absolute en een voor eenieder gelijkelijk geldende waarheid lijken zij mij gevaarlijk.

Vraag: Is de menselijke aura precies zo ook in zomerland? Hoe worden dergelijke zaken daar ervaren?

Antwoord: U associeert op ongeveer dezelfde wijze waarop iemand reageert wanneer hij zegt: je sprak zo even over een reisbureau, kun je me even een beeld geven van de toestand van de fauna in Oost-Afrika? Het was de bedoeling dat een van uw eigen onderwerpen op deze avond

zou worden behandeld. In plaats daarvan zijn wij bezig rond te zwalken door allerhande niet bepaald samenhangende vragen en stellingen. Ik vrees dat bij sommige toehoorders door de wijze waarop de vragen elkander zullen volgen, verwarring zal ontstaan. Overigens is het wel duidelijk dat de aura van een mens op aarde niet geheel gelijk kan zijn aan de aura die hij in zomderland heeft. Want in de aura straalt op aarde een groot deel van de stoffelijke processen mee uit.

Maar indien u geen bezwaar hebt, zou ik nu zelf even het heft in handen willen nemen. Anders wordt de zaak zo warrig. Bovendien is een deel van de volgende bijeenkomst ook al bestemd voor een vraagavond. Wij zijn onze avond beginnen met een technisch probleem dat ver boven het bevattingsvermogen lag van de gemiddelde aanwezige. Het gevolg was een reeks van formuleringen die in een poging voor de meesten nog verstaanbaar te blijven, in feite te onduidelijk werden. Ik kwam tot een aanduiden, terwijl ik onder andere omstandigheden misschien was gekomen tot een zuiverder en vooral ook technisch en natuurwetenschappelijk meer aanvaardbare formulering. Van daaruit stapten wij over van het een naar het andere. Bij commentaar op een uitspraak moest ik duidelijk maken dat bijna elke uitspraak op aarde gelijktijdig juist en deels onjuist is. Want elke medaille heeft zijn keerzijde. Dit geldt zowel wanneer wij trachten de geheimen van de natuur te ontraadselen, als wanneer wij ons bezig houden met de geest, de krachten van de geest, denkwijzen.

Op het ogenblik dat wij bij dergelijke zaken een systeem te pas brengen, trachten wij in wezen een werkhypothese te vinden. Een godsdienst, een esoterische school, kan nu eenmaal niet als een waarlijke en onveranderlijke zekerheid worden beschouwd. Het is en blijft een werkhypothese, een stelling waarvan wij de juistheid of onjuistheid op het ogenblik nog niet kunnen bewijzen en die wij hanteren om, door proefnemingen, de waarheid verder te ontdekken en te omschrijven. Dit impliceert dat elk systeem, godsdienstig of anderszins, voor voortdurende wijzigingen vatbaar dient te zijn. Dit is echter bijna nooit het geval. Wat mij brengt tot een punt dat ik zelf graag naar voren wil brengen: Op het ogenblik dat wij iets stellen als een onveranderlijke waarheid, stellen wij in de eerste plaats dat wij in staat zijn een dergelijke waarheid bewust te constateren.

Wij nemen daarbij, naar ik meen, te veel hooi op de vork, daar wij, beperkt als wij zijn in kennis, erkenning, zintuigelijke mogelijkheden, als mens een absolute waarheid niet eens zouden kunnen beseffen, wanneer zij zich aan ons zou manifesteren. Elke waarheid die je op aarde kunt vinden, staat niet op zichzelf, maar is maar een brokstuk van een grotere waarheid. Elke formulering van een waarheid is voor de mens dan ook alleen maar een voorlopige constatering, op grond waarvan men verder moet gaan. Als mens zou je je gehele leven steeds weer moeten proberen een grotere waarheid te vinden op grond van bestaande formuleringen, maar zal men zich mijns inziens niet zonder meer in mogen zetten voor een onveranderd handhaven van bestaande formuleringen.

Op het ogenblik dat men zegt: 'Dit is Gods Wil', pretendeert men: a. Dat men Gods wil kent. b. Dat men Gods wil op dit ogenblik kent en juist kan verklaren. c. Dat men weet wat God wil voor en van eenieder. Je kent echter God niet werkelijk. Hij is het onbekende waaraan je bepaalde zaken toeschrijft. Wat God werkelijk wil, weet je ook niet. Want hoe kun je weten wat het onbekende werkelijk wil, zonder het wezen daarvan te kennen en te beseffen? Wanneer je iets als goddelijk gewild omschrijft, is het bijna zeker dat ook het tegenovergestelde deel uitmaakt van diezelfde goddelijke wil. Dit geldt zeker wanneer wij aan God de eigenschap van Schepper van het gehele Al toekennen.

Je beroepen op bijvoorbeeld de 10 geboden als enige en onveranderende waarheid en openbaring van Gods Wil, lijkt mij dan ook dwaas ofschoon vele mensen op aarde juist dit doen. Te stellen dat de inhoud van die geboden op het ogenblik volgens ons besef juist is - voor ons en dus niet noodzakelijk voor bijvoorbeeld dieren of andere mensen - brengt ons echter verder. Dan hebben wij gesteld dat het onbekende voor het ik tot uiting is gekomen in gedragsregels

waarvan het volgen voor ons, en volgens ons, een zo groot mogelijke harmonie met het onbekende schenkt.

De situatie wordt moeilijker, naarmate de mens meer weet. Vroeger, was de zaak eenvoudiger: je dacht er niet over na of er wel een bewijs te vinden was in jezelf of daarbuiten voor het bestaan van een God, je geloofde er eenvoudig in. Wat die God zei of heette te zeggen, lag toch buiten je bereik, daarover dacht je niet na, want er was zoveel onverklaarbaars in de wereld dat dit de eenvoudigste uitweg was. De mens van heden leeft in een wereld waarin zoveel van die wereld bekend is geworden, waarin zoveel zaken die eens als geheimzinnige macht van de goden werden verklaard, begrijpelijk en beheersbaar zijn geworden dat het voor hem minder vanzelfsprekend is alle stellingen ten aanzien van het geheimzinnige dat God heet, te aanvaarden, zonder na te denken of naar een andere verklaring te zoeken voor als bewijs geciteerde voorvallen.

Het onbekende blijft ook in uw tijd wel aanwezig, maar de god van de mensen is niet meer de god van eens en de godsopvattingen omtrent het zijn, de zaken die eens als goddelijke wil zonder meer aanvaardbaar waren, kunnen nu niet zonder meer aanvaard worden op grond van een willekeurige en door het ik zelf niet beleefde openbaring. Wij kunnen natuurlijk proberen kennis omtrent de goddelijke wil af te leiden uit de kennis die wij op het ogenblik bezitten. Waarbij wij vreemd genoeg tot de conclusie komen dat het merendeel als goddelijk verkondigde wetten sociaal aanvaardbaar is. Met andere woorden dat dergelijke wetten de uitdrukking vormen voor een inhoud van een deel van een menselijke gemeenschap, maar dat in andere gemeenschappen of onder andere omstandigheden deze wetten evengoed foutief en onaanvaardbaar zouden kunnen zijn.

Begrijpen wij dit, dan is voor ons geloof geen kwestie meer van "ik moet met mijn kennis en wetenschap bewijzen dat alles wat ik gelovende veronderstel, werkelijk waar is". Het wordt dan eerder een kwestie van een: "Ik moet mijn kennis van de mens, de natuur en de wereld gebruiken, om van daaruit te komen tot een formulering der dingen die in mijzelf leven, beseffende dat mijn formulering onjuister of onvollediger zal zijn, maar gelijktijdig wetende dat ik hieruit in mij zelve tot belevingen kan komen en krachten kan leren gebruiken die het mij mogelijk maken zowel het onbekende als ook mijzelf steeds beter te leren kennen."

Ik geloof zelf natuurlijk ook vele dingen, zonder dezen te kunnen bewijzen. Wanneer men mij zegt dat juist de vormloze wereld een zeer grote rijkheid aan schakeringen kent, weet ik wel dat dit waar is, daar het een wereld, een vorm van bestaan is waarin ik zelf ook verkeer. Maar zo men mij vertelt dat er een wereld is waarin alle uiterlijk onderscheid is weggevallen - de wereld van het Witte Licht - en dat hierin een volheid van beleven bestaat die het hoogste wat ik op dit gebied ken, verre zal overtreffen, dan neem ik dit aan, maar weet niet hoe het mogelijk is. Ook ik sta in mijn bestaan, zo goed als u, steeds weer voor een raadsel. Nu valt mij echter op dat de mens niet, zoals wij, allereerst werkt met de raadselen die nog oplosbaar zijn, maar eerder de neiging heeft juist de zaken die met de huidige middelen en mogelijkheden opgelost kunnen worden, terzijde te schuiven. De mens schijnt in dergelijke gevallen te stellen: dit is eenvoudig genoeg, dus dat komt later wel. Wij moeten eerst de onoplosbare raadselen oplossen.

Vooraf in het kader van godsdienst en filosofie, esoterie ook vaak, schijnt men zich ten doel te stellen eerst de hoogste waarden - waarden die ik als geest wel erken, aanvoel, maar niet kan omschrijven, - eerst eens menselijk juist geformuleerd vast te leggen. Men wil weten: wie is God, wat is God, waar is God, om maar een voorbeeld te geven. Alleen de algemene werkhypothesen kunnen pretenderen hierop een voorlopig antwoord te geven, zonder dat het echter zeker is dat zij ook juist zijn. Anderen zoeken naar een kosmisch geldende verklaring voor samenhangen tussen bijvoorbeeld zwaartekracht, magnetisme en elektriciteit zonder te beseffen dat het misschien beter zou zijn zich eerst een af te vragen of die zwaartekracht voor het ik nu wel werkelijk een onveranderlijke waarde of invloed betekent.

Wanneer men eerst eens uitgaat van het meer persoonlijke vlak van ervaring, zal men bijvoorbeeld kunnen constateren dat de zwaartekracht lang niet altijd een gelijkelijk ervaren invloed is. Dit ondanks het feit dat men deze kracht als voor allen en alles steeds gelijkelijk werkende voorstelt. Het zoeken naar een verklaring voor eigen veranderende en afwijkende reacties óp, en ervaringen ván de zwaartekracht zou een mens mogelijk kunnen brengen tot een juister begrip van die kracht. Zoals je zou kunnen bewijzen dat elektriciteit onder bepaalde omstandigheden bij uiterlijk gelijkblijvende waarden voor een mens toch wel anders van inwerking en invloed is. Onder bepaalde omstandigheden blijkt de mens grote spanningen en stroomsterkten zonder meer te kunnen verwerken, terwijl dezelfde mens op andere ogenblikken voor veel geringere stroomsterkten en lagere potentialen zeer kwetsbaar blijkt te zijn. Daarvoor moet toch een reden bestaan. Wanneer de mens zich ééns af gaat vragen wat de reden is voor dergelijke afwijkende persoonlijke ervaringen, zo zal hij volgens mij ook verder komen in zijn zoeken naar de werkelijke oorzaken en samenhangen binnen de elektriciteit.

De mensen schijnen het belangrijk te vinden de oorzaak en eigenschappen van het magnetisme in de vorm van aardmagnetisme te definiëren. Maar in wezen weten zij nog niet eens wat magnetisme werkelijk is en hebben er alleen enkele werkhypothesen over die niet alle kenbare feiten dekken. Men zoekt het graag ver weg, in de ruimte, in algemeen geldende regels van kosmische aard. Toch zou de mens volgens mij verder komen, wanneer hij allereerst eens leerde met zijn onderzoekingen wat dichterbij huis te blijven. Ik meen dat men er beter aan doet alle leerstellingen en onvolledige wetenschappelijke verklaringen allereerst te beschouwen als het kader waarbinnen een persoonlijke werkelijkheid beleefd wordt.

Het is niet belangrijk wat u voor geloof of systeem aanhangt. Wel is het voor u belangrijk wat u, al dan niet binnen het kader daarvan, werkelijk bent. Een mens die begint met zichzelf te vinden, zal zien dat systemen in feite niet zo erg belangrijk zijn. Wat er aan werkelijke waarden in schuilt, zal zich toch wel openbaren. Maar degene die met een systeem begint en zich daaraan tracht aan te passen door delen van eigen wezen en werkelijkheid te onderdrukken, bereikt hoogstens dat hij in de knel komt te zitten. Wat dan weer de aanleiding tot gedragswijzigingen die voor hemzelf en vaak ook voor zijn wereld, niet meer aanvaardbaar zijn.

In dit verband moeten wij ons toch eens afvragen hoe het in de wereld van vandaag ervoor staat. Ik weet niet of u zich wel realiseert hoe vreemd, ook vanuit een menselijk redelijk standpunt, het gedrag van de meeste mensen op het ogenblik eigenlijk wel is. Hoe komt dit? Zou dit voortkomen uit het feit dat de wereld zo rumoerig, vuil, belastend is? Dat is alleen maar een in deze dagen veel gehoorde theorie. Maar wanneer wij teruggaan naar een ver verleden, zo ontdekken wij dat de mensen toen, onder schijnbaar toch nog veel ongunstiger condities, veel gelukkiger geleefd schijnen te hebben. Zeker is het dat er toen heel wat minder algemeen verschijnselen van geestesziekten voorkwamen.

Volgens mij ligt de voornaamste oorzaak wel in de mens zelf die niet is, zoals hij wezenlijk is, maar tracht te doen of hij iets anders zou zijn en hier zozeer zijn energie en leven tracht te wijden dat hij op de duur het verlies van een illusie beschouwt als gerede aanleiding om anderen dood te slaan, terwijl hij waarheid die hij omtrent zichzelf vindt, vaak als aanleiding beschouwt voor zelfmoord. Dat is ongezond. Vergeet ook niet dat er in deze tijd heel wat moorden plaatsvinden die veroorzaakt worden door onzekerheid, omdat men de werkelijkheid van het eigen ik te zeer benaderd voelt. Om dat te voorkomen, blijkt men vaak bereid desnoods anderen te doden. Vele mensen in deze tijd gaan aan zichzelf ten gronde omdat zij - zoals zij het stellen - het leven niet verder kunnen verdragen. Zij kunnen het leven wel degelijk verdragen, maar wat zij niet kunnen verdragen is dat hun illusies omtrent henzelve, hun gevoelens omtrent belangrijkheid en mogelijkheden, blijken niet meer dan dit te zijn. Zij kunnen niet verdragen dat achter het droombeeld dat zij zich van zichzelf maakten, nu iets anders blijkt schuil te gaan dat niet mooi hoog of belangrijk is.

Wat ons confronteert met het grote probleem van deze tijd: de mens is eenvoudig bang zichzelf te zijn, bang om terug te keren tot zichzelf. Dit betekent dat de mens die zich wil uitleven of betekenis zoekt, niet terugkeert tot hetgeen hij werkelijk is en werkelijk kan, maar middels vele kunstmatige hulpmiddelen een vervanging zoekt. Een dergelijke vervanging is bij velen zoets als een snelle auto, kleurentelevisie, een afwasmachine die de burens nog niet hebben. In plaats van eigen mogelijkheden en waarden te gebruiken probeert men middels bezittingen, uitgaven, opschepperij, zich een zekere meerwaardigheid te verwerven. Elk oordeel, op dergelijke uiterlijkheden gebaseerd, is een waanvoorstelling. Maar in een wereld waarin die waanvoorstellingen domineren, zullen de werkelijke krachten van de geest - om een voorbeeld te noemen - maar zeer moeilijk door kunnen dringen. Daar zullen de capaciteiten die de mens in zich draagt, niet tot volle ontplooiing kunnen komen.

Denkt u dat iemand die zich vastklampt aan een bepaalde uitverkiezingsleer, ooit en algemeen een goede genezer zal kunnen zijn? Zo iemand zal alleen daar met redelijk succes kunnen werken waar het geloof gelijk is waar een harmonie van waan bestaat. In alle andere gevallen faalt hij. En zelfs daar waar gelijkheid van geloof bestaat, bereikt hij met zijn genezingen vaak geen blijvend resultaat. Een goed magnetiseur kan een gelovig mens zijn. Maar in feite is het onbelangrijk wat hij gelooft en wat de patiënt precies denkt. Belangrijk is wel dat hij in zich beseft een zekere gave te hebben. Het besef van die gave verschaft hem zijn werkelijke mogelijkheden, niet iets anders. Zo kun je verder gaan. Een helderziende die zo graag meerwaardig is door helderziend te zijn, ziet gemeenlijk voornamelijk heel wat dingen die er niet zijn. Iemand die heel rustig alles aanvaardt wat er in de wereld is, zal zich er niet op verheffen, maar ziet toch vaak heel wat dingen die werkelijk bestaan, maar die anderen zullen ontgaan. Dit zijn belangrijke verschillen. Zij onderstrepen dat je eerst tot het zelf dient terug te keren, voor je werkelijk iets kunt zijn.

Ook dan is het misschien interessant te horen hoe iemand anders over theosofie denkt. Daar is geen bezwaar tegen. Je kunt ook rustig een heel gesprek opzetten over zwaartekracht en dergelijke dingen. Maar wel meen ik dat je de belangrijkheid van deze zaken niet moogt overschatten. Belangrijk is wat je bent, bewust in jezelf vindt.

En als deze wereld hervormd zou kunnen worden - ik stel dat dit inderdaad mogelijk zal zijn - en een nieuwe openbaring zou komen of een soort nieuwe Marx op zou treden of desnoods - indien u daaraan de voorkeur geeft - een nieuwe Churchill, want rechts is tegenwoordig ook weer meer in, zo moet ik toch hieraan toevoegen dat een werkelijke hervorming niet gebaseerd kan zijn op een verandering van sociaal systeem zonder meer. Een werkelijke verandering kan mijns inziens alleen gegrondvest worden op een verandering van inzicht, een meer jezelf zijn, een beter begrip voor innerlijke waarden. Wanneer de mensen niet meer trachten meer te zijn dan zij werkelijk zijn, maar ten volle leren leven wat zij zijn, zo zullen zij voor anderen zeer veel over kunnen hebben, want hun uiting in de wereld wordt dan een bewust deel van hun wezen, hun gedrag naar buiten toe een natuurlijk verlengstuk van hun werkelijke persoonlijkheid.

De schijn van egoïsme die op het ogenblik in de wereld zo sterk naar voren treedt, is niet zozeer een werkelijk egoïsme, dan wel een houding die het gevolg is van een onvermogen nog tot een werkelijk contact met de wereld te komen. Men is zichzelf niet. Men is bang voor wat men erkent wat men, achter alle uiterlijkheden, zelve is en komt juist hierdoor tot een afwijzen van elke beroering, ook wanneer deze het lot en leven van anderen omvat. Men wil goed lijken, maar is gelijktijdig bang voor een mogelijke openbaring van eigen werkelijke persoonlijkheid. Dan zien wij het afschuifstelsel in werking treden. Dan komt men met die ontroerende verhaaltjes over brood voor Pakistan en geneesmiddelen voor India, waarbij men zich verlustigt in uiterlijkheden, terwijl in feite zo weinig wordt bereikt en de werkelijke noden en oorzaken van die noden aan de mensen voorbijgaan. Dan krijg je die verhalen over alles wat men voor de gastarbeiders zou moeten doen, terwijl dezelfden in feite deze gastarbeiders beschouwen als een soort 3de klas burgers of desnoods zelfs als een soort van economisch horigen.

Indien men het lot van de gastarbeiders werkelijk wil verbeteren, zal men allereerst eens voor de feiten uit moeten komen, zal men duidelijk moeten maken waarom men deze mensen hier wil hebben, wat men daarmee voor zich bereikt, wat men in feite met zijn actie probeert te bereiken. Vaak doet men een beroep op waanbeelden als bijvoorbeeld de natie. De natie bestaat nooit werkelijk, tenzij het gezamenlijk streven van de mensen haar waar maakt en inhoud geeft. De enige tijd dat het Koninkrijk der Nederlanden werkelijk bestond, was de tijd dat het onderdrukt werd door de Duitsers: toen wilde eenieder een goed Nederlander zijn, terwijl op het ogenblik eenieder meer en meer schijnt te lijden onder zijn Nederlanderschap.

Dit zijn dingen die je je dient te realiseren. De mentaliteit die er toen was, ging niet uit van verschillen en eigenbelangen. Men voelde zich één en uit dit gevoel van eenheid kwamen de mensen - vaak krankzinnig stom en op de meest eigenaardige wijze - tot een zich geven. Zij waren zichzelf daarbij. Het spelletje dat zij ook toen vaak speelden, gold alleen de buitenwereld, maar in zich waren zij iets, zij leefden voor iets, zij waren waar, zij waren oprecht, zij dachten niet alleen aan de mening van anderen, maar aan hun eigen gevoelens van verplichting en saamhorigheid. Zij waren op een trotse wijze zichzelf, vaak tot voor het executiepeloton en zelfs daarna. Zij beseften geloof ik vaak dat het niet zo 'belangrijk is dat je sterft, maar erg belangrijk hoe je sterft. Dit is dan een voorbeeld, genomen uit uw eigen land. Kijk naar de gehele wereld. Kijk naar bijvoorbeeld de U.S.A. Aan de ene kant een land met een groot hart, een land vol mogelijkheden, vol progressiviteit ook en gelijktijdig, aan de andere kant zo fascistisch dat zelfs Hitler zich er goed thuis zou gevoelen.

Kijk naar Rusland, een land dat zo zeer vast is gelopen in systeemdenken dat zelfs Lenin er misselijk van zou worden. Naar ik meen hebben zij hem dan ook vastgelegd in zijn kist, anders zou hij te veel draaien. Wat een bad joke mag zijn, maar toch dicht bij de feiten komt. De mensen moeten toch zichzelf kunnen zijn? Mao heeft eens gezegd dat de revolutie een blijvend, een oneindig proces dient te zijn. De meeste mensen zullen juist dit aspect van zijn leer afzakken, zelfs in China. Maar revolutie betekent niet noodzakelijk een gewelddadige omwenteling. Het betekent vooral verandering. Een voortdurende verandering die voortkomt uit wat je bent, wat je beseft, lijkt mij goed: een blijvende revolutie die voortkomt uit de noodzaken die je erkent in jezelf zowel als bij anderen, tot uitdrukking komende door een samenwerking die hierdoor ontstaat. Dat is geestelijk veel belangrijker dan een systeem, een godsdienst. De waarheid van leven en streven is belangrijker dan het handhaven van een uiterlijke orde.

Een van onze broeders die op het ogenblik andere taken vervult dan spreken op deze wijze, kwam in de begintijd wel eens door en probeerde op zijn wijze iets dergelijks duidelijk te maken. Hij begon: Stel je nu eens voor dat Jezus naast Naatje op de Dam stond. Voordat de goede man er een uur had gestaan, zou hij in de bajes zitten. Ik kan het verhaal helaas niet in een zo treffend bargoens tot uiting brengen, als de spreker zelf dit eens deed. Jezus zou door de christenen veroordeeld worden, omdat hij binnen dit uur de geneeskunde onbevoegd uitgeoefend zou hebben, opruiende taal gesproken zou hebben en wonderen zou hebben gedaan, zonder voorafgaande toestemming van het gemeentebestuur. Nu geloof ik niet dat een Jezus die op de wereld terug zou komen naast Naatje op de Dam zou willen staan, ofschoon Hij mogelijk een tijdlang bij een ander monument aldaar zou zitten.

Maar hoe is het met ons? Ik geloof dat er heel wat mensen zijn die wonderen zouden kunnen doen, maar er nooit toe komen, omdat zij daarvoor geen diploma behaald hebben. Zoals voldoende mensen de waarheid aanvoelen of beseffen, maar daaraan geen uiting durven geven omdat zij vrezen dat het opruiende taal zou kunnen zijn. Vele zieken zouden misschien heel wat sneller en beter kunnen genezen, wanneer velen waaronder bevoegde beoefenaars van de geneeskunde, niet zo bang zouden zijn voor het genezen van zieken door of mede door onbevoegden. Wat volgens mij het probleem van deze tijd in een nutshell weergeeft: de christenen zouden zelfs Jezus van de wereld willen verdrijven, wanneer Hij zich opnieuw zou openbaren, omdat hij alleen maar dé Christus is en niet een gelovig christen. Zo verdrijven de

mensen ook voortdurend de waarheid uit zichzelf, zelfs de waarheid omtrent zichzelf. Want die past niet bij de wereld waarin men denkt te leven.

De vraag is nu: U bent mensen. Maakt u, mensen, de wereld waarin u leeft of maakt de wereld u tot een bepaalde soort mensen die slechts hebben te volgen wat reeds is? Indien u deze laatste soort mens bent, en er zijn velen met u zo, gaat de wereld daaraan wel ten gronde. Maar u zult eerder ten gronde gaan hieraan dan uw wereld, omdat u uiteindelijk niet kunt ontkennen dat u iets anders bent en in wezen ook meer bent, dan deze wereld van u verlangt of verwacht. Wilt u werkelijk alleen maar aan uw wereld beantwoorden met alle gevolgen vandien? Of wilt u misschien eerst en voor alles, werkelijk mens zijn, u zelf zijn en dan vanuit uzelf en uw besef aan uw wereld bouwen. Het is duidelijk dat u dan veel meer zult bereiken. Maar u zult ook, omdat uw innerlijke waarheid dan op de voorgrond komt te staan, een mens worden waarin de ziekelikheden van deze tijd langzaam verdwijnen, een mens waarin de gebondenheid aan een systeem, een enkele wijze van denken wegvalt, een mens die zijn innerlijke kwaliteiten op aarde leert gebruiken en zo na de overgang met open ogen als het ware zijn nieuwe werkelijkheid aanvaardt, open voor contacten, bereid tot het samenwerken met anderen, de vreugde kennende van de bevrijding die met de dood komt. Dit laatste in de plaats van de moeizame gewenningsgang naar ongebondenheid die zij door moeten maken die in hun aardse leven juist voor vrijheid en ongebondenheid zo bang zijn geweest.

Ik zou zeggen: naarmate de mens meer de moed vindt om zichzelf te zijn, zal hij meer krachten in zichzelf verzamelen waardoor hij die wereld met al haar dogmatisme en haar regels die alleen maar willen behouden wat is, te slim af is. Ik geloof niet in een revolutie in uw wereld, tot stand gebracht door mensen die allen vinden dat het nu maar eens anders moet zijn. Want uiteindelijk, betekent dit niet veel nieuws. Wie eerlijk is, zal moeten toegeven dat het zogenaamde revolutionaire socialisme dat overal hand over hand toeneemt, in feite niet veel meer is dan een goedbedoelend parasitisme op het kapitalisme. Zoals vele van de zogenaamde nieuwe openbaringen van filosofen niets anders zijn dan de herhalingen van oude thema's waardoor de volgelingen weer eens de kans krijgen zich op te stellen tegenover een wereld die hen kennelijk liever zo niet ziet. Wie gebruik maakt van eigen capaciteiten, zal misschien minder stellingen van anderen bestuderen, zal minder diploma's en minder erkenning van de maatschappij verkrijgen. Maar hij voelt meer aan, reageert intuïtief sneller en juist, bereikt meer.

Er zijn veel problemen en raadselen in uw wereld. Ik meen dat de tijd niet zo ver meer is waarop men deze zaken op zal kunnen lossen, omdat steeds meer mensen zullen leren zich los te maken van materie en materialistische overwegingen. Wanneer die tijd komt, zullen er nog steeds bibliotheken vol zijn met werken van theosofen, theologen en anderen. Maar ik meen dat de mens die zaken dan zal zien als iets waarin je eens bladert om duidelijker te beseffen wat er in eigen wezen leeft, zander zich ooit aan de verkondigde stellingen gebonden te voelen. Ik geloof dat er een tijd zal komen waarin men de 10 geboden Gods in hun letterlijke zin alleen nog beschouwt als sociale maatregelen van eens, en juist hierdoor de werkelijke wetten Gods, zoals zij in die geboden misschien soms door klinken, door de mensen bewust geleefd zullen worden, niet uit angst, maar omdat men in zich de juistheid ervan beseft. Deze tijd lijkt mij heel wat dichterbij te zijn dan de meesten onder u denken. Daarom vond ik het leuk, na de vele toch wat onsamenhangende associaties uwerzijds, van mijn kant uit hierover iets te zeggen. Ik dank u voor uw aandacht.

HET BEGRIP WONDER (ESOTERIE)

Goedenavond, vrienden.

In de weinige mij nog ter beschikking staande ogenblikken wil ik u spreken over het begrip "wonder". Een wonder is iets waarvoor men geen verklaring weet, en over het algemeen iets

waarmede men dan wel zeer tevreden is, dan wel ten zeerste voor bevreesd is. Het wonder is omgeven met een halo van verblindend licht, een aura van goddelijke luister en geheimzinnigheid. En toch ligt het wonder steeds weer vlak bij u. De mens die zich heeft aangewend voortdurend op te letten, ook op de schijnbaar kleine discrepanties tussen waarschijnlijkheid en gebeuren, zal zelfs zien dat het wonder als een soort vaste regel zich herhaalt in elk leven, en dat het voortdurend de karakteristiek van dit leven ook onderstreept. Ik zou dan ook graag het wonder willen zien als de projectie van een innerlijke toestand, welke naar buiten toe kenbaar wordende, daar niet als deel van de algemeen geldende regels begrepen kan worden.

Als punten van uitgang voor het wonder zou ik dan in de eerste plaats willen stellen:

Een zekere innerlijke harmonie.

Daarnaast een zich los gevoelen van de wereld.

En in de derde plaats een in het Ik bestaand beeld van grotere Kracht ten aanzien van de relaties tussen dit Ik en de wereld.

Hoe sterker deze factoren, elk afzonderlijk of in gemeenschap, naar voren treden hoe meer opvallend en ook voor anderen meer kenbaar het wonder tot uiting zal komen.

Wanneer men zegt dat Jezus in het verleden wonderen heeft gedaan, zo is het toch mogelijk aan de hand van de moderne wetenschap een groot deel van die wonderen te verklaren en te ontluisteren. Wij kunnen op grond van hetgeen in de evangelieën gezegd wordt zelfs veronderstellingen maken, zodat wij bijvoorbeeld de ontvangers van een genezing diagnosticeren als patiënten in deze tijd, terwijl het wel degelijk mogelijk is, althans een groot deel van deze wonderen terug te brengen tot nu meer algemeen bekende psychische, psychologische en andere verschijnselen. Hier wordt dus het wonder teruggebracht tot de wetenschap en dus van zijn bovennatuurlijk karakter ontdaan. Maar de wetenschap kan van het wonder één ding niet wegnemen: dat al deze gebeurtenissen, als omschreven in het evangelie plaats hebben gevonden in een tijd waarin dan toch niemand over deze kennis beschikte waarin niemand in staat was een diagnose te stellen, zoals men nu probeert te doen aan hand van de verhalen. En toch werden de zieken genezen.

Juist dit aspect van de zaak maakt volgens mij het werkelijke wezen van een wonder duidelijker kenbaar. Er zijn vele mogelijkheden, regels en wetten in het Al die zelfs nu door de mens niet of tennauwernood gekend worden. Maar zij zijn aanwezig, zoals eens de feiten die de wetenschap nu kent, een rol speelden in een tijd waarin zij onbekend waren. Maar deze wetten, regels, mogelijkheden zijn altijd aanwezig en spelen alleen hierdoor altijd weer in de mens zelf een rol of hij hen kan definiëren en verklaren ofwel zich van hun bestaan niet bewust is. Op het ogenblik dat aan de door mij genoemde voorwaarden door de mens ook maar enigszins beantwoord wordt, zullen deze regels en mogelijkheden in hem duidelijk worden, zonder dat hij dezen redelijk heeft leren benaderen of begrijpen. De reactie op de innerlijke erkenning, zonder dat hierbij rede en redelijkheid een rol hoeven te spelen, constitueert dan het wonder op het ogenblik dat de krachten en erkenningen in het Ik ook daarbuiten kenbaar worden.

Misschien is dit alles voor velen onder u slechts zinloos gepraat. Want, zo zult u zeggen: wonderen doen wij niet. Maar misschien zou dit beter enigszins anders worden uitgedrukt: u zou wel wonderen willen doen, maar weet niet hoe. Het wonder geschiedt juist, omdat geen bewuste en beredeneerde benadering van een gebeuren of toestand plaats vindt, maar een schijnbaar spontane reactie daarop plaats vindt waarbij de innerlijke krachten van het wezen, emoties ook, een veel grotere rol spelen dan alle kennis en alle feitenmateriaal dat men in dat verband als mens zou kunnen aandragen.

Ook de wonderen van Jezus zijn kennelijk steeds weer vervlochten met een zekere emotionaliteit. Jezus gaat naar het huis van Lazarus die ziek zou zijn. Wanneer hij hoort dat zijn vriend reeds gestorven is, weent hij. Het lijkt mij zeer waarschijnlijk dat deze emotionaliteit een

belangrijke rol heeft gespeeld bij het terugbrengen tot het leven van deze Lazarus. Zelfs indien wij aannemen dat bepaalde gegevens als het: "hij ruikt reeds" overdreven zijn geweest. Wanneer het dochtertje van Jairus wordt genezen, zo zien wij eveneens emotie een grote rol spelen. Wanneer Jezus beroerd wordt door de ellende van melaatsen, zo staat hij getroffen stil. Hij wordt beroerd door deze mensen en hierdoor ontstaat mede zijn reactie.

Iets dergelijks zou ook voor u mogelijk moeten zijn. Zeker, er zijn er onder u geen, van wie ik aan kan nemen dat zij op eenzelfde wijze een innerlijke waarheid tot uiting kunnen brengen als Jezus eens deed. Maar er zijn er wel die op een wat meer bescheiden manier iets van ditzelfde waar kunnen maken. Mensen die ook nu soms wel eens "kleine wonderen" doen. Waarom zou men dit wonder dan geen veel grotere rol laten spelen in het eigen bestaan dan tot nu toe? Het is niet alleen maar de inspiratie die hierbij een rol speelt, ook al kan deze soms bijdragen tot onverwachte resultaten. Wij kunnen iets wat een wonder mag heten, eerst dan doen, wanneer wij zelf betrokken zijn bij hetgene waarin dit wonder, deze verandering, zonder onmiddellijk berekenbare en kenbare oorzaken, ontstaat.

Dan moeten wij ook leren leven in een veel grotere betrokkenheid bij het bestaan. Maar het is moeilijk dit duidelijk te maken. Wij hebben kortgeleden getracht een schrijver te inspireren tot een dergelijk beeld van mogelijkheden. Het was een resultaat wat niet geheel aan onze bedoelingen heeft beantwoord, ook al, omdat het gegeven uiteindelijk als een soort grapje werd behandeld. Het verhaal komt erop neer dat bij een reclameuitzending voor een zeepmiddel - dat vrij vertaald heksenzeep heet - de slogan via de televisie wordt gebruikt: "Heksen van de wereld verenig u. Maak schoon". Voordat deze slogan kwam, werden misstanden in de wereld getoond. De heksen in de wereld die misschien zelf niet beseffen dat zij heksen zijn, reageren, en stuk voor stuk worden onaanvaardbare toestanden op raadselachtige wijze opgelost.

Zoals de schrijver dit brengt, is het op zijn minst genomen niet erg waarschijnlijk, maar onmogelijk was het niet. Wat wij middels het inspireren duidelijk hoopten te maken, was ongeveer het volgende: Wanneer een aantal mensen, ook zonder uiterlijke redenen of gebondenheid, hun innerlijke krachten door een of andere emotie uitzenden met enige gelijktijdigheid, kunnen er zelfs grotere wonderen geschieden. Zeer onverwachte ontwikkelingen kunnen dan op de wereld plaats vinden.

U hebt gemiddeld in uw leven meer pessimistische emoties en denkbeelden met anderen gemeen dan positieve. Ik meen dat mensen die de goede mogelijkheid in een gebeuren voor ogen staat, door een gezamenlijk uitzenden van gedachtenkracht veel meer kunnen bereiken, dan redelijk gezien denkbaar is. Wat je denkt is alleen maar de bekleding van besef en emotie. Deze, besef en emotie, staan in direct verband met de innerlijke wereld van de mens, vanwaar kracht uitgaat. Waar een harmonie ontstaat tussen mensen met een positieve besefs- of gevoelswaarde, zal men dan ook tezamen veel tot stand kunnen brengen.

Om iets dergelijk te bereiken, is het niet noodzakelijk dat u uzelf geheel kent. Het is zelfs niet noodzakelijk dat u volledig beseft wat er buiten u bestaat wat er naast gekende facetten van het gebeuren nog verder aan de hand is. Belangrijk is slechts dat in u een gevoel leeft dat verbetering verlangt, een besef waarin onjuistheid van het bestaande gepaard gaat met het besef dat er andere, betere mogelijkheden zijn - zelfs al kunt u die niet verder omschrijven. Want in deze waarden ligt uw vermogen tot uitstralen van kracht, van hieruit gaat datgene wat u als reële werking overdraagt aan de wereld rond u.

Het wonder is niet slechts een gebeuren dat nog dagelijks voorkomt - al wordt het niet meer als zondanig erkend. Het is de uiting van een vermogen, een kracht in de mens die veel sterker, groter en beter zal zijn, dan menigeen zou durven hopen of verwachten. Maar daartoe moet je optimistisch blijven. Klaag niet en beklaag de zieken niet, maar voel in jezelf de intense behoefte om hen te helpen. Stel je voor dat zij beter kunnen worden en zij zullen in de meeste gevallen inderdaad beter worden.

Indien u de wereld egoïstisch en bekrompen lijkt, stel u voor dat daarachter toch werkelijke naastenliefde en betrokkenheid schuilgaan. Laat de emotie vanuit u gaan naar deze positieve kant van de mens en u zult tot uw verbazing ontdekken dat er heel wat minder egoïsme in de wereld is, dan u meende te mogen verwachten.

Zoek naar de lichtende zijde der dingen. Vooral wanneer u beroerd wordt door ellende en moeilijkheid. Het in uzelf éénzijn met de minder aangename zijde van de zaken en een gelijktijdig beseffen van betere mogelijkheden of desnoods alleen maar daarop intens hopen, betekent dan het mirakel. De verandering van de wereld door wetten die men misschien niet geheel beseft, het ontstaan van plotselinge en sterke invloeden die niet redelijk te remmen zijn, - daar zij binnen de mensen, geboren door de mensen zelf die buiten alle rede om tot uitwerking komen - dit zonder dat denken of het uitoefenen van materiële macht zelfs hiertegen iets vermag.

Dit, mijne vrienden, wilde ik u voorleggen ten aanzien van het wonder, deze kracht die in uzelf schuilt, deze mogelijkheid die in uw wereld zeer belangrijk zou kunnen worden. Ik hoop hiermede klaar, helder en duidelijk te hebben gesteld dat het wonder niet slechts door andere krachten tot stand gebracht kan worden, maar ook uit uw innerlijke beroering kan geboren worden, om uit te grijpen in de wereld en daar alles wat ziek is, te genezen.

Hopelijk heb ik u met dit alles niet te zeer teleurgesteld. Mede namens mijn broeders en collega's dank ik u voor uw aanwezigheid.

Ik dank u ook voor de mij verleende aandacht en wens u een goede tocht huiswaarts.

Goedenavond.

d.d. 24 september 1971